

01185043

Original: engleski

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE OSOBA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG PRAVA
POČINJENA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991.

IZJAVA SVJEDOKA

PODACI O SVJEDOKU:

Prezime: Hadžiefendić
Ime: Nedžad Ime oca: Hakija
Nadimak/pseudonim: Gedžo Pol: muški
Datum rođenja: 18. oktobra 1958. Mjesto rođenja: Zvornik

Nacionalnost: Musliman Vjeroispovijest: muslimanska

Jezik koji govori: bosanski

Jezik/jezici koje piše (ako se razlikuje od navedenih):

Jezici korišteni u toku razgovora: bosanski i engleski

Trenutno zanimanje: nezaposlen Prethodno: radnik u skladištu

Datumi razgovora: 1., 2. i 3. oktobra 1997.

Razgovore vodili: Agnes Inderhaug/Tore Soldal Prevodilac: Simona Vuletić

Imena svih osoba prisutnih tokom razgovora:

Potpis: /potpisano/
/potpisano/
/potpisano/
/potpisano/

/potpisano/
/parafirano/

01185044

IZJAVA SVJEDOKA

Zovem se Hadžiefendić Nedžad. Rođen sam 18. oktobra 1958. godine u Zvorniku. nadimak mi je Gedžo.

Otac mi se zove Hakija i rođen je 1929. godine. Majka mi se zove Fatima i rođena je 1931. godine. Oni žive nedaleko od Kelna, u Njemačkoj. Imam tri brata i jednu sestru. Oni se zovu: Mirsad, rođen 1954, Suad, rođen 1956, Mersida, rođena 1966, i Nihad, rođen 1969. Svi su živi. Mirsad živi nedaleko od Štokholma, u Švedskoj. Suad živi u Berlinu, u Njemačkoj. Mersida živi nedaleko od Kelna, u Njemačkoj. Nihad je u Tuzli. Ja živim zajedno sa svojim bratom u Tuzli. Nikad nisam bio oženjen i nemam djece.

Završio sam osnovnu školu i maturirao u srednjoj školi u Zvorniku. Nakon što sam završio srednju školu, radio sam godinu dana u skladištu zvanom "Javor". Armiju sam služio 1981/82. godine. Bio sam stacioniran u Skopju, u Makedoniji, u protivavionskoj artiljeriji. Kada sam odslužio vojsku, ponovo sam nastavio da radim u "Javoru". Radio sam zajedno s svojim ocem. "Javor" se nalazi u Malom Zvorniku, u Srbiji. Ondje sam radio dok nije izbio rat.

Živio sam u dijelu Zvornika koji se zove Begsuja/kao u originalu/. U tom dijelu grada stanovali su pretežno Muslimani. Ondje sam živio s svojim roditeljima i mladim bratom Nihadom.

Nikad nisam bio politički aktivan. Na izborima održanim 1991. godine glasao sam za SDA.

Zvornik je bio grad u kojem su 61% stanovnika bili Muslimani, a 39% Srbi. Prije rata nije bilo napetosti između Muslimana i Srba. Živjeli smo mirno zajedno. Oko 1990. godine, kada su osnovane političke stranke, mogao sam da opazim promjenu u raspoloženju ljudi.

Prvi incident koji je obilježio početak rata bio je kada su Srbi podigli barikade na putu za Karakaj tri ili četiri dana prije napada na Zvornik. Srbi su postavili kontrolne punktove kod Karakaja kako bi kontrolisali sve puteve što vode u Zvornik i iz njega. Kontrolni punktovi su uspostavljeni i na drugim mjestima oko Zvornika. Oni koji su podigli te barikade bili su iz Srbije – to znam zato što sam ih kasnije viđao po logorima, kada sam bio zatočen. Osim toga, srpski policajci iz Zvornika priključili su se tim vojnicima na barikadama. Nekoliko dana prije napada oni su isto takođe organizovali vlastiti štab u Karakaju. Sa sobom su dovezli kola i ostalu opremu koja im je bila potrebna, a oštetili su sva kola koja nisu mogli da povezu.

Moja porodica imala je kuću u Malom Zvorniku, u Srbiji. Jedan ili dva dana prije napada na Zvornik moja majka, otac, sestra i žena mog starijeg brata otišli su u Mali Zvornik. Ja sam ostao u Zvorniku u našoj porodičnoj kući zajedno sa starijim bratom

/potpisano/
/parafirano/

01185045

Mirsadom i mlađim bratom Nihadom. Treći brat, Suad, imao je stan u Zvorniku i on je ostao u njemu.

Na dan 8. aprila 1992. godine šetao sam po gradu sa nekim susjedima, dvojicom braće, Izetom i Rizamom Mehmedovićem. Gledali smo šta će se dogoditi, kada sam oko 11 sati ujutro čuo pucnjavu koja je stizala iz pravca barikada prema Karakaju. U Zvorniku je u tom trenutku izbila panika. Ljudi nisu znali šta da rade, a nismo bili naoružani. Ja lično imao sam samo pištolj. Krenuli smo prema barikadama u Karakaju. Sakrili smo se iza nekih kuća nedaleko od barikada. Nismo bili organizovani. Muslimani su takođe podigli neke barikade na mostu koji vodi u Srbiju. Nakon nekog vremena ja sam počeo da brinem za moj dio grada, pa sam napustio svoja dva susjeda i zaputio se prema brdu Vratolomac zajedno sa nekim drugim susjedima – Alijom Puškarevićem, Naserom Đinićem i drugima, ukupno nas desetak. Srbi su već pucali sa brežuljaka.

Kada smo stigli blizu mjesta na kom je došlo do pucnjave, u šumi, oni su počeli da pucaju na nas. Onda smo morali da legnemo na zemlju, budući da smo imali samo dvije ili tri automatske puške. Ostali smo ondje neko vrijeme, dok pucnjava nije prestala, a onda smo počeli da se povlačimo prema gradu. U gradu su počele da padaju granate. Kada sam se vratio, vidio sam u glavnoj ulici veliku skupinu žena i djece. Kretali su se prema Srbiji. Mora da je bilo sve u svemu 150 do 200 ljudi. Ta skupina sastojala se i od Muslimana i od Srba.

Onda sam krenuo prema svojoj kući jer je počeo da pada mrak. Kad sam stigao, moj stariji brat bio je kod kuće. U trenutku kad sam, stigao zazvonio je telefon. Bio je to jedan prijatelj iz Malog Zvornika, Marko Bojić, koji mi je ponudio pomoć – da nas odvede, mene i moju braću, na bezbjedno mjesto u Srbiji. Rekao sam to svom bratu Mirsadu, ali on je odbio da ide, pa sam i ja odbio poziv upućen meni.

Te iste večeri krenuo sam prema Kuli, muslimanskom selu nedaleko od Zvornika, budući da sam znao da ljudi idu na tu stranu. Tamo se zaputila grupa nas – između ostalih Alija Puškarević, Mirso Jukić (on je kasnije poginuo) i Nedžad Grabovac. U Kuli sam se sreo sa svojom dvojicom braće, Suadom i Nihadom. Otišli smo u selo i ostali ondje dvadesetak dana pokušavajući da se organizujemo. Prije nego što smo stigli, selo su civili napustili.

Sljedećeg dana iz Kule smo mogli vidjeti kako Srbi ulaze u grad. Arkanovi ljudi su ušli u grad. Nosili su maskirne uniforme, ali detalje nisam mogao vidjeti sa te daljine. Znam da se radilo o Arkanu i njegovoj skupini, pošto su nekoliko dana ranije pokušali da uđu u Kulu, pa ih je snimila televizija. Arkanov zet "Rambo" poginuo je u prvom napadu na Kulu i zbog toga su se povukli. Napadali su nas tri ili četiri puta. Konačno, 26. aprila 1992. godine, veoma rano ujutro, otpočeli su veliku akciju, s tenkovima, oklopnim transporterima i brojnim ljudstvom. Do 12 sati mi smo se odupirali napadu. Međutim, onda smo bili nadjačani, pa smo počeli da bježimo u dvije grupe. Jedna je krenula prema Tuzli, a druga prema Kamenici. Ja sam pošao prema Kamenici. Moja grupa sastojala se od 25 do 30 ljudi. Uspjeli smo da stignemo do Cerske, gdje smo proveli noć.

/potpisano/
/parafirano/

01185046

Sljedećeg dana pokušali smo da idemo prema Kladnju, pošto smo čuli da je to moguće. Međutim, nakon što smo stigli do šume nedaleko od Vlasenice, odlučili smo da se vratimo u Cersku budući da su Srbi već zauzeli Vlasenicu.

U Cerskoj smo riješili da pokušamo da idemo prema Tuzli. Zajedno sa još četvoricom – Mikijem, Admirom Hadžiavićem, Edibom i Elvisom zvanim Brico – krenuo sam pješke prema Tuzli. Hodali smo cijelu noć i stigli nedaleko od Grbavca, pored sela Orahovca, kad se odjednom iza nas pojavio jedan čovjek. Bio je odjeven u policijsku uniformu i nosio je automatsku pušku. Pitao nas je šta tražimo ondje. Kazali smo mu da idemo za Tuzlu. On je onda rekao da nas mora odvesti u mjesni krizni štab u Orahovcu, gdje se moramo prijaviti. (Nismo znali da li je on Srbin ili Musliman, kao što nismo znali ni da li je Orahovac okupiran ili ne.) Pod njegovom pratnjom stigli smo u Krizni štab u Orahovcu. Kada smo ušli, vidjeli smo pet do deset ljudi. Neki od njih bili su odjeveni u civilna odijela, dok su drugi nosili maskirne uniforme. Svi su bili naoružani. Oduzeli su nam sve što smo imali sa sobom – novac, satove, nakit. Postavili su nas uza zid dignutih ruku i naredili nam da izvadimo sve što imamo i stavimo na pod. Rekli su da im je naredeno da nas odvedu natrag u Zvornik, u policiju. Niko nas nije dirao. Kad smo se spremili da krenemo, policajci koji su nas pratili rekli su nam da im je dozvoljeno da pucaju ukoliko pokušamo pobjeći. To naredenje izdao im je jedan čovjek u policijskoj uniformi, star otprilike 40 godina, onizak, tamne kose.

Poznavao sam jednog policajca – nadimak mu je bio Čevap. Išli smo zajedno u istu srednju školu u Zvorniku. On je nosio redovnu plavu policijsku uniformu. Ne znam šta je bio prije rata, ali izvjesno znam da nije bio policajac. Bio je visok, oko 185 cm, imao je smeđu kosu, srednje građe, i nije imao ni bradu ni brkove. On je bio iz sela Orahovca.

Čevap nas je odvezao natrag u Zvornik kolima. Bila je to neka vrsta kamioneta sa ceradom, a nekada je pripadao nekom preduzeću. Nas su smjestili otraga, pod ceradu. Iza nas su bila još jedna kola, civilna "Zastava 101", i u njoj je bilo nekoliko naoružanih ljudi kako bi spriječili naše pokušaje da pobjegnemo. Stigli smo pred hotel "Drinu" u Zvorniku. Jedan od njih ušao je unutra, a kada se vratio, rekao je: "Nisu više ovdje, otišli su natrag u SUP." Na osnovu toga zaključio sam da je to ranije bila neka vrsta privremenog policijskog štaba. Onda su nas odvezli u SUP.

Opazio sam da ispred SUP-a stoji velika gomila ljudi. Mislim da su čekali specijalne propusnice kako bi otišli u Srbiju. Nas su odveli u garažu SUP-a. Izašli smo iz kola i oni su nas postavili uza zid. Dok smo stajali ondje, neki policajci su prolazili i jedan od njih je udario Admira drškom pištolja u potiljak. Dok smo stajali ondje, licem okrenuti prema zidu, jedan policijski inspektor po imenu Čedo došao je i rekao: "Zašto ih odmah ne postrijeljate, svi su oni ustaše." Čedo je bio inspektor u zvorničkoj policiji još prije rata. On je bio prijatelj mog brata. Bio je visok oko 165-170 cm, tamne kose i brkova, oženjen, star oko 40 godina. Znao sam da mnogo pije. Ne znam kako se preziva.

/potpisano/
/parafirano/

4

01185047

Onda su nas jednog po jednog vodili jednom drugom inspektor u saslušanje. On se zvao Božo. Sjetio sam se da smo išli u istu srednju školu. On me ispitivao. Pitao me gdje sam bio od početka rata, šta sam sve vrijeme radio, gdje sam se krio i tako dalje. Rekao mi je da nas mora isporučiti u Karakaj, Armiji. Pretpostavljam da je primio takva naređenja i da je znao šta mora učiniti. Budući da sam ga poznavao, zamolio sam ga da mi obezbijedi prebacivanje u Srbiju. On mi je dao kutiju cigareta. To je bilo 3. ili 4. maja 1992. godine.

Božo je imao ravnu, kratku crnu kosu koju je češljao na stranu. Bio je visok oko 180 cm, imao je tamnosmeđe oči, nije imao ni brkove ni bradu i bio je srednje građe. On je isto tako bio policijski inspektor prije rata.

Nakon što su završili ispitivanje sa svima, prebacili su nas u Karakaj. Inspektor Čedo je sa sobom ponio neke papire i, zajedno sa drugom dvojicom policajaca, otpratio nas je do Karakaja u kamionu. (Moj brat Mirsad sreo se sa Čedom u Malom Zvorniku nekoliko dana nakon što su mene zatočili i, budući da su se poznavali, brat ga je pitao da li zna gdje se ja nalazim. Čedo je odgovorio da ne zna.)

Odveli su nas do tvornice obuće "Standard". "Standard" je jedna od onih tvornica unutar industrijske zone u Karakaju. Stavili su nas u jednu prostoriju na drugom spratu u zgradi uprave tvornice "Standard". (Nacrtao sam skicu "Standarda", to je Skica A.)

U toj prostoriji već je bilo šest drugih ljudi iz sela Divići. Ne mogu se sjetiti njihovih imena. Oni su kasnije pušteni na slobodu – trojica istog dana kad smo mi stigli, a ostala trojica sljedećeg dana. Čovjek koji je organizovao njihovo puštanje na slobodu bio je Mirsad, jedan Musliman iz sela Divići. On je imao neke veze koje je iskoristio kako bi pomogao tim ljudima, iako ne znam preko koga, i on nam je rekao da će srediti naše puštanje na slobodu. On se nikad više nije vratio i jedino što znam je da je kasnije "nestao".

Nakon što su ti ljudi pušteni na slobodu, otprilike dva dana poslije našeg dolaska, uveli su jednog mladića iz Bijeljine, koga su zvali Ćinda, i dvojicu braće, starije ljude, iz sela Jusići. Jedan se zvao Mumin, ali im se prezimena ne sjećam, kao ni imena onog drugog...

U "Standardu" su ljudi koju su nas čuvali bili iz Čelopeka/kao u originalu/. Znam da su bili iz Čelopeka/kao u originalu/ zato što sam išao u školu s jednim od njih. Oni su nosili uniforme bivše JNA. Radili su u smjenama. Istovremeno bi nas samo jedan čuvao. On bi uglavnom sjedio ispred naših vrata, ali bi isto tako s vremena na vrijeme sjedio zajedno s nama. Jednog dana razgovarao sam s jednim od njih. Rekao mi je da je prije rata radio kao inženjer u "Novom izvoru". Nakon što je rat izbio, njega su mobilisali, a dužnost mu je bila da čuva zatočenike u logoru "Standard". Onda sam ga pitao šta se dešava i šta će se dogoditi sa nama. On je rekao: "Sada ćete vi Muslimani biti naše slugе." Ne mogu da se sjetim imena nijednog od čuvara. (U početku nas čuvari nisu tukli, ali kad su vidjeli kako nas druge grupe tuku, počeli su i oni da rade to isto.)

/potpisano/
/parafirano/

01185048

Bila je ondje i jedna grupa iz Srbije, koja je ulazila u prostoriju u kojoj smo mi bili zatočeni. Govorili su srpskim jezikom. Jedan od njih se zvao Niški. Pretpostavljam da je bio iz Niša, u Srbiji. Ostala imena pripadnika te grupe bila su: Pivarski, Pufta, Zoks, Vojvoda, Dragan Toro i Brada. Pretpostavljam da su ga zvali Brada zato što je nosio bradu. Mislim da je Toro bio iz Kraljeva – tako sam barem čuo u logoru, a mislim da su tu grupu zvali Kraljevačka grupa. Jedanput sam čuo kako Toro spominje kako su mu se kola pokvarila na putu prema Titovom Užicu i Kraljevu. Bilo mi je očigledno da se pripadnici te grupe međusobno dobro poznaju, a čuo sam i da su se borili u Hrvatskoj. Mislim da je vođa te grupe bio Niški – on je zapovijedao drugim ljudima. Svi oni nosili su maskirne uniforme. Imali su kokarde (četničke oznake) sa orlovima na uniformama. Sjećam se da je Zoks imao orla sprijeda, na prsima. Što se tiče ostalih članova, ne mogu da se sjetim gdje su imali oznake. Mislim da je ta grupa pripadala “Belim orlovima”.

Pokušaću da ih opišem, ali ne mogu da se tačno sjetim kako su izgledali, budući da se to desilo prije dugo vremena, a u većini slučajeva nije nam bilo dozvoljeno ili se nismo usuđivali da ih gledamo.

Niški je bio visok oko 170 cm, tamne kratke kose. Često je nosio sunčane naočale (RayBan), nije imao ni bradu ni brkove i rekao bih da je bio srednje građe. Procjenjujem da je imao oko 40 godina. U ono vrijeme Niški je nosio zavoj na jednom uhu. Pretpostavljam da je negdje bio ranjen.

Pivarskog sam sreo samo jednom ili dvaput. Mislim da je imao smeđu kosu, bio je krupne građe i čini mi se da su mu nedostajala dva ili tri prsta na jednoj ruci. Imao je između 35 i 40 godina.

Pufta je bio krupan, debeo, nešto viši od mene – oko 185 do 190 cm. Imao je debele obraze, nije imao ni bradu ni brkove, a kosa mu je bila kratka, ravna i crna. Veoma krupan čovjek. Bio je mlađi – oko 30 godina.

Zoks je bio visok otprilike 180 cm, mršav, kratke kovrdžave crne kose, bez brade i brkova. Zoks nije mogao imati više od 30 godina.

Toro je bio krupan. Na džepu je imao nekakvu oznaku čina – mislim da je bio kapetan. Bio je visok 185 cm, krupne građe, svijetloplave kose. Procijenio bih da je Toro imao oko 35 godina.

Vojvodu sam vidio samo jednom, kada je došao da tuče ljude u “Standardu”. Bio je krupan, debeo, nešto duže crne kose, sa crnim brkovima i bradom. Imao je snažan i dubok glas, a procijenio bih da mu je bilo oko 40 godina. Kosu je vezivao u konjski rep.

Brada je imao kosu srednje dužine i veoma gustu bradu i brkove. Bio je visok oko 180 cm, srednje građe. Procijenio bih Bradine godine na oko 35.

01185049

Tokom tih prvih pet ili šest dana ništa značajno nije se dešavalo s nama. Čuvari su nas vodili dolje, u tvornički restoran, da bismo jeli. Niko nas nije tukao. Grupa Niškog dolazila je s vremena na vrijeme da nas vidi, postavljali su neka pitanja, a čuvari su nas sve vrijeme psovali, ali to je bilo sve.

Nakon pet ili šest dana stigla je jedna grupa iz Loznice. Svi su nosili maskirne uniforme, ali drugačije od ostalih. Oni su bili neka vrsta vojne policije u Zvorniku. To znam kao činjenicu, pošto sam ih ponekad vidao kako patroliraju ulicama dok sam bio zatočen u "Novom izvoru", pa sam morao da idem u Zvornik kako bih obavljao neke poslove za njih. Znam da su stigli iz Loznice, jer sam nekada odlazio na igranke u Loznicu, pa sam prepoznao dvojicu ili trojicu. (Loznica je 20 do 25 kilometara od Zvornika, u Srbiji.) Pretpostavljam da su bili i u Hrvatskoj prije nego što su došli u Zvornik, a čuo sam da su bili na području Knina. Znam da su boravili u tvornici obuće "Standard". Naime, kada su oni stigli, mi smo morali da sidemo na sprat ispod našeg i pripremimo im postelje. Posmatrali su nas bez riječi.

(Jedan od ljudi koji su pripadali toj grupi poginuo je u napadu na Zvornik. On se zvao Igor. Ta grupa je otišla na njegovu sahranu u Loznicu i mislim da je to razlog što su stigli u logor nešto kasnije od ostalih. Ovo mi je poznato budući da su nas tjerali da pjevamo jednu pjesmu u kojoj se spominje ime Igor. Riječi su nagovještavale da će njihova grupa dobiti ime po Igoru. Isto tako mislim da je bilo nekoliko boksera u toj grupi. U Loznici je postojao veoma poznat boksterski klub. Čuo sam od drugih zatočenika kako spominju da brojni članovi te grupe potječu iz tog boksterskog kluba. Znam da su članovi te grupe običavali da se sastaju u kafiću "Kod Žabina", nedaleko od Loznice. Vlasnik tog bara je nekakav bivši bokser sa nadimkom Žabin. Pretpostavljam da još uvijek odlaze u taj kafić da bi se tamo sreli.)

Koliko se sjećam, nikad u našem prisustvu nisu spominjali svoje nadimke niti imena. Vidio sam ih šestoricu ili sedmoricu, ali ne znam da li je to bio konačan broj. Znam da su ulazili u grupama od šest ili sedam.

Tog istog dana, naveče, ušli su u našu prostoriju. Bili su naoružani policijskim palicama, savijenim kablovima i žicama i tako dalje. Naredili su nam da stanemo uza zid, licem okrenuti prema njima. Ja sam bio najbliži vratima i dvojica ili trojica su mi prišla i počela da me tuku. Jedan od njih me udario stisnutom pesnicom u grlo, tako da nisam mogao disati. Pokušao sam da se zaštitim podigavši ruke, a on je rekao ostalima: "Pazi ti momka, zna kako da se čuva." Nakon što me je udario u grlo, pao sam. Onda je on počeo da me šutira nogama i naredio mi je da ustanem i okrenem se licem prema zidu. Kada mi je pošlo za rukom da to učinim, počeo je da me udara štapom preko leđa.

Izgledalo je kao da je taj što me je tukao vođa grupe. Bio je visok otprilike 175 cm, veoma širokih ramena, kratke kose, s brkovima, star oko 40 godina. On je davao naredjenja ostalima. Ponekad bi im rekao, "Sada je dosta", pa bi oni prekinuli. Poslije tog incidenta nijednom se više nisam usudio da se štitim, pošto mi je on zapovijedio da se ne pokušavam braniti.

/potpisano/
/parafirano/

7

01185050

Drugi koji me je tada tukao bio je nešto niži, kratke crne kose, mršaviji, a procijenio bih da je imao oko 30 godina. (Jednom prilikom taj me čovjek pitao za jednog od mojih rođaka – jesam li u kakvom srodstvu sa njim ili nisam – ali pošto nisam bio siguran da li je on prijatelj sa tim mojim rođakom ili nije, nisam se usudio da odgovorim na to pitanje.)

Ostali članovi njegove grupe tukli su druge zatočenike. Kada su završili sa batinanjem, izašli su napolje. Kada su oni napustili prostoriju, mi smo ostali ležati na podu.

Pet minuta kasnije Niški je ušao u prostoriju. Rekao je: “Ko vas je tukao? Niko ne sme da vas takne!” Kazali smo mu da su nas tukli neki ljudi koji su ušli u našu prostoriju, a Niški je rekao da će se postarati da nas nikad više niko ne tuče.

Sat ili dva nakon toga ista grupa se ponovo vratila da nas tuče. Dok su nas tukli, čuo sam kako jedan od njih govori drugome: “Nemoj ga u lice!” Ne znam koliko su nas dugo tukli u bilo kojoj od tih prilika – prekinuli bi kad bi se previše zamorili ili kad mi više nismo mogli da izdržimo.

Sljedećeg dana ujutro stigli su neki policajci iz Zvornika. Nosili su plave policijske uniforme. Ti policajci bili su iz kraja oko Čelopeka/kao u originalu/ i Tršića. Neke od njih sam viđao dok smo išli u srednju školu. Neki od njih nisu bili u policiji prije rata. Rekli su da će nas razmijeniti. Mora biti da smo 10. ili 11. maja 1992. godine napustili “Standard”.

Odvezli su nas sve, nas osam, u Zvornik autobusom, pred Štab civilne zaštite – u centru grada, sasvim blizu hotela “Drina”. Dok smo bili u autobusu, vidio sam predsjednika SDS-a u Zvorniku, Branu Grujića, kako izlazi iz Štaba, ulazi u svoj automobil i odvozi se. Branu Grujića sam poznavao prije rata. On je radio kao tržišni inspektor u Zvorniku i Malom Zvorniku. Navraćao je u skladište u kom sam ja radio. Moj brat ga je vrlo dobro poznavao.

Dok smo čekali u autobusu, jedan major u uniformi JNA ušao je u autobus i rekao: “Vozi do žEkonomije”. On je imao više od 40 godina, tamnu kosu i put, bio je visok oko 180 cm, a težak oko 90 kg. Ne znam kako se zvao ni odakle je bio. Nikad ga prije toga nisam vidio. Čini mi se da je govorio srbijanskim naglaskom.

Zatim nas je autobus dovezao do “Ekonomije” – to je poljoprivredno dobro sa kravama, štalama, plantažama jagoda i tako dalje. Nacrtao sam skicu “Ekonomije” (Skica B), na kojoj je istaknuta lokacija “Ekonomije”. Kada smo stigli do “Ekonomije”, odveli su nas u jednu prostoriju. Ta prostorija je imala dimenzije možda 5 sa 6 metara, sa dva mala prozora pri vrhu, sa betonskim zidovima, podom i tavanicom, željeznim vratima na kojima je bio samo jedan mali otvor, dovoljno velik da se kroz njega provuče kriška hljeba, i česmom u uglu. Tu prostoriju su prije rata koristili kao skladište za đubrivo. Kada smo mi stigli, u njoj je već bilo zatočeno otprilike 15 ljudi. Sjećam se nekih imena – Fikret, Murat, Safet, Korkut Kemo, Popara, Veco i Bešir. Poparu i Vecu sam poznavao od ranije, jer su bili iz Zvornika.

/potpisano/
/parařirano/

8

01185051

Veco je prije rata radio na "Ekonomiji" i on mi je rekao da je prostorija u kojoj smo zatočeni nekad bila skladište dubriva. Ispričao mi je i neke druge stvari o tom mjestu. Kasnije sam saznao da je Fikret iz Kaldrmice, Murat, Safet i Bešir bili su iz Vrsinja nedaleko od Milića, a Kemo je bio iz Kasabe.

Ubrzo nakon što smo stigli ona grupa iz Loznice ušla je u prostoriju. Isti onaj čovjek koji me je prethodno tukao i koji je bio vođa grupe stigao je sa ostalima i nosio je veliku vodovodnu cijev, dugačku, prečnika pet do šest cm, savijenu na vrhu pod pravim uglom. Ostali su imali kablove, žice i štapove. Vođa nam je naredio da ustanemo, okrenemo se licem prema zidu, a on je krenuo po prostoriji tukući svakog od nas po leđima onom vodovodnom cijevi. Jedan od njih udario me u rame drvenim štapom. Kada su se umorili, natjerali su nas da udaramo jedan drugog. Ja sam morao da se tučem sa osobom do mene. Čini mi se da sam se tukao sa Edibom. Pokušavali smo da se pretvaramo kako se tučemo, ali ukoliko bi oni to primijetili, ponovo bi počeli da nas tuku. Od tih batina bili smo prekriveni crnim i plavim modricama. Vođa je primijetio da Kemo ima duboke vojničke čizme. Kad je to opazio, pitao ga je gdje ih je nabavio, a onda ga je vodovodnom cijevi udario po glavi. Kemo se istog trenutka srušio i izgubio svijest. Dok su nas tukli, neprekidno su nam psovali muslimanske majke.

Kada su završili s batinanjem, uveli su nekog čovjeka iz Zvornika s nadimkom Bubica. Pravo ime mu je bilo Abdulah Buljubašić. Zahtijevali su od njega da napiše izjavu o tome kako je planirao da ubije svog šefa, direktora tvornice "Glinica", Jefu Subotića. Bubica je bio njegov vozač. Rekli su mu da napiše gdje mu je pištolj, šta je radio dok je bio u inostranstvu i od koga je dobio oružje. Ja sam Bubicu poznavao prije rata – on je bio iz Zvornika i bio je oženjen. Dugo godina je bio Subotićev vozač.

Nakon što su oni otišli, budući da sam ja bio jedina osoba u toj prostoriji koju je Bubica poznavao, on mi se približio i rekao mi da ne zna šta da napiše, pošto već čitavu godinu dana nije vozio direktora – jedan Srbin mu je bio vozač tokom protekle godine – a nikad nije prihvatio ni pištolj, iako je policija bila voljna da mu zbog njegovog posla izda i dozvolu i pištolj. Bubica mi je takođe ispričao da je zajedno sa ženom i djecom otišao u Njemačku kad je rat počeo, kod ženine sestre. Dok je bio ondje, preko radija je čuo da je bezbjedno za povratak i da će svi koji se ne vrata tokom izvjesnog perioda izgubiti svoju imovinu i sve što posjeduju. Rekao je kako je povjerovao da je bezbjedno da se vrati, tako da su se on i njegova žena vratili, a djecu su ostavili u Njemačkoj. Kada je stigao u Zvornik, otišao je u policijsku stanicu kako bi se registrovao i zatražio propusnicu, a oni su ga uhapsili. Bubica mi je spomenuo jednog policijskog oficira po imenu Nedžo/kao u originalu/, koji je izdavao te propusnice. Rekao je da su ga uhapsila dva policajca kad je došao do njega. Spomenuo je nekakav spisak za neposredna hapšenja koje je Nedžo /kao u originalu/ posjedovao. Zatim su ga doveli na "Ekonomiju".

Prije nego što su oni ljudi iz Loznice ponovo stigli, Bubica je pripremio jednu kratku izjavu. Vođa grupe rekao je Bubicu da ta izjava nije dovoljno dobra, budući da njegova žena daje drugačiju, istinitu izjavu. Onda su ga izveli napolje i žestoko ga

/potpisano/
/parafirano/
9

01185052

isprebijali. Izveli su ga pred vrata i mogao sam ga čuti kako jauče. Kada su završili, vratili su ga u prostoriju. Bio je u gadnom stanju. Na licu su mu se jasno vidjeli tragovi batinanja. Dok su oni izlazili, on je izgubio svijest – ja sam ga zgrabio prije nego što je mogao udariti o pod, a jedan od njih je vidio kako to radim. Za trenutak sam pomislio da će se vratiti u prostoriju i isprebijati me, ali on se udaljio.

Te iste večeri grupa Niškog se vratila. Pamtim da su iz te grupe Pufta, Tora i Vojvoda ušli u prostoriju u kojoj smo mi bili. Istog časa sam mogao zaključiti da su pod utjecajem alkohola. Čim su ušli, Pufta je pribio Bubicu uza zid i rekao: "Pazi ti momka, što ima lepe zube!" Zatim je primijetio da Bubica ima zlatan lačnić oko vrata, pa ga je uzeo. Naredili su nam da skinemo gornji dio odjeće. Toro je izveo Bubicu iz prostorije i tukao ga napolju. Stvarno ga je žestoko isprebijao. Ostali su tukli nas. Natjerali su nas da legnemo na pod potrbuške, a onda su nas tukli. Gazili su nam po svim dijelovima tijela. Tražili su tetovirano slovo "U". Ne mogu da se sjetim ko me je najviše tukao. Svako od njih tukao je svakog od nas. Bubica je bio jedini koga su izdvojili i najviše ga premlatili. Kada je Toro vratio Bubicu, ovaj nije mogao da stoji na nogama, već je ležao na podu. Toro je vrištao od uzbuđenja kad ga je vratio. Nakon što ga je Toro vratio, Bubica je izgubio svijest.

Ta grupa iz Loznice pojavila se još jednom dok smo bili zatočeni i ponovilo se isto batinanje i psovanje. Mi smo svi bili tako žestoko isprebijani da je u stvari bilo teško primijetiti šta se događalo sa drugim zatočenicima. Meni je takođe teško da razlikujem dan od noći.

One noći prije nego što smo mi otišli jedan starac je umro u toj prostoriji. Njegov sin je takođe bio unutra. Ne mogu se sjetiti starčevog imena, ali nadimak njegovog sina bio je Biber. Bili su iz Tršića. Ujutro, kada je grupa Niškog stigla, Vojvoda je rekao: "Matori spava." Onda je počeo da mu šutira noge i zahtijeva da starac ustane. Mi smo mu kazali da je čovjek umro, premda je svima bilo očigledno da je on to i sam opazio – starčevo lice bilo je prekriveno komadom odjeće. On je umro od svih batina koje je pretrpio. Zatim je Niški objavio da moramo ići da radimo.

Pripadnici te grupe stajali su na vratima, a mi smo morali da prodemo jedan po jedan. Bubica nije mogao da stane na noge, a jednom drugom mladiću sa imobilisanom rukom, Fadilu Kopicu iz Caparde/kao u originalu/, naređeno je da ostane. Pretpostavljam da je morao ostati zato što nije mogao raditi. U trenutku kada smo izlazili iz te prostorije, oni su doveli još jednog čovjeka. Ne znam kako se on zove.

Niški i još jedan čovjek, koga nisam vidio nijednom ni prije ni poslije toga, zapovijedili su nam da se ukrcamo u jedan kamion, a onda su nam oko ruku zavili nekakve trake kako bi nas razlikovali od redovnih radnika u tvornici. Niški i još jedan čovjek iz njegove grupe, ne mogu se sjetiti ko, odvezli su nas do "Novog izvora". "Novi izvor" je tvornica u kojoj prave cigle, blokove i crepove. Nacrtao sam skicu "Novog izvora", na kojoj je istaknuta lokacija "Novog izvora" i mjesta gdje smo mi boravili (Skica C).

/potpisano/
/parafirano/

01185053

Isto tako sam nacrtao skicu cijele industrijske zone Karakaja, na kojoj sam istaknuo tvornicu obuće "Standard", "Ekonomiju" i "Novi izvor". (Skica D)

Doveli su nas u jednu prostoriju u skladištu u "Novom izvoru". Bila je to prostorija sa dva prozora koji su gledali na cestu. Prozori su bili zatvoreni daskama. Daske su bile široke otprilike 25 cm, a među njima je bio razmak od otprilike 10 cm. Ta prostorija je imala jedan zid koji ju je dijelio u dva zasebna povezana prostora. Pod je bio od betona, a dimenzije prostorije su bile otprilike 5 sa 6 metara. Sve u svemu bilo nas je oko 20 koje su dovezli u "Novi izvor" i svi smo bili zatočeni u istoj prostoriji.

Isto tako, i u "Novom izvoru" grupa iz Loznice je dolazila i tukla nas. Jedan čovjek iz te grupe je dolazio skoro svakog dana. On bi izdvojio jednog od nas i naredio mu da ode do sredine prostorije, gdje bi ga tukao ručkom krampe – svaki put bi pretukao dva do četiri čovjeka. Bio je visok oko 185 cm, snažne gradje, i prvi put kad sam ga vidio u "Ekonomiji" imao je veoma dugu crnu kosu, ali ju je kasnije odsjekao. Mogao je imati oko 30 godina, nije imao ni bradu ni brkove i dolazio nam je u posjete poslije podne, budući da smo u početku radili do dva sata poslije podne.

Grupa Niškog je takođe dolazila da nas tuče. Sam Niški nas nijednom nije tukao, ali ostatak njegove grupe jeste. Pufta je bio najgori.

Kada smo stigli u "Novi izvor", jedan policijski inspektor iz Zvornika po imenu Boja tražio je od nas da napišemo izjavu u kojoj ćemo reći da je starac koji je umro u "Ekonomiji" umro prirodnom smrću. Odlučili smo da najstariji među nama, Popara, napiše tu izjavu. Popara je otišao do stražare kako bi potpisao tu izjavu. Bojino pravo ime je Slobodan Vidović. On je živio u Karakaju i bio je policajac i prije rata. Kada je rat počeo, on je odlazio u Srbiju kako bi tamo hapsio naše ljude. Jednom je vidio mog oca u Banji Kobiljači, nedaleko od Loznice, ali ga srećom nije uhapsio. Nakon što je moj otac vidio Boju, on, moja majka, moja sestra i moja snaha otišli su u Makedoniju. To se dogodilo desetak dana nakon napada na Zvornik. Čuo sam da je Boja sada u penziji i da živi u Karakaju, u svojoj kući.

Otprilike sedam ili deset dana nakon što smo stigli u "Novi izvor", onaj čovjek koji je dolazio svakog dana izdvojio je mene. Kada smo ušli u onu prostoriju, rekao je da moramo stajati pored zida, licem okrenuti prema njemu. Mene je izveo na sredinu prostorije. Udario me preko leđa drvenom ručkom krampe, što mu je bilo uobičajeno oružje. Kada me udario, ja sam pao, a on mi je istog časa naredio da ponovo ustanem. Onda me udario nogom i rekao: "Zašto ne ustaješ?" Kada mi je konačno pošlo za rukom da se uspravim, on me ponovo udario ručkom krampe i ja sam odletio u drugi kraj prostorije. Onda me ostavio na miru i izveo drugog čovjeka na sredinu. Nakon toga sam u leđima imao užasne bolove.

Isto tako me izdvojio još jednog dana. Zatražio je da ispružim dlanove prema gore, a on me udario ručkom krampe sad po jednom sad po drugom dlanu sve dok više nisam mogao izdržati.

/potpisano/
/parafirano/ *7*

01185054

Jedne noći Toro je ušao u našu prostoriju sa jednim nepoznatim čovjekom. Bilo je očigledno da su pijani. Toro je pokušao da upali svjetlo, ali nije bilo struje. Toro je rekao tom čovjeku: "Nemoj da bi dirao ove momke, to su fini momci." Izašli su, a da nam nisu naudili. To je bila jedina prilika kad sam se s njim suočio licem u lice, ali ne mogu da ga opišem pošto je bilo djelimično mračno, tako da nisam mogao razaznati previše pojedinosti, a bila je i sasvim kratka posjeta. Admir nam je rekao: "To je onaj Repić." Kasnije sam tog čovjeka vidio na televiziji – on je bio jedan od one braće Vukovića što su bili na suđenju u Beogradu. Mislim da je on pripadao grupi koja se zvala "Žuti mravi".

Dvadesetak dana nakon što smo stigli u "Novi izvor" vidio sam Niškog kako kolima dolazi u tvornicu. Parkirao je automobil, izašao iz njega i proderao se: "Neka Veco izađe!" Vidio sam kako Veco ulazi u njegova kola, a onda su otišli. Veco se nikad više nije vratio – i on je na spisku nestalih.

Naš posao sastojao se u tovaranju blokova na kamione, kao i prenošenju blokova u sobu za sušenje. Takođe se s vremena na vrijeme dešavalo da smo išli u Zvornik sa Puftom, Torom i Zoksom kako bismo pljačkali građevinski materijal. Jednom prilikom Toro nas je pitao da li su nam poznate ikakve bogatije kuće koje bi vrijedilo "posjetiti". Vidio sam da Pufta, Toro i Zoks takođe ulaze u napuštene kuće i pljačkaju sve što se u njima moglo naći. Na ta putovanja Pufta, Toro i Zoks vodili su sa sobom vlastitog vozača iz Loznice. Nakon što bi natovarili sve popljačkane stvari, vozač bi sve to odvezao u Loznicu. Čuo sam da su imali veliko skladište negdje u Loznici.

Prilikom jednog od tih putovanja u Zvornik sa Puftom, Torom i Zoksom, jedan čovjek u Zvorniku me prepoznao. Približio se Tori, a Toro me pozvao da dođem do mjesta na kom je on stajao. Ime mu je bilo Marko Stankić. On je bio vozač ambulantijskih kola i pitao me gdje se nalazi moj kolega Alija Puškarević. Odgovorio sam mu da ga nisam vidio otkako je rat počeo. "Kako to da ga nisi vidio, bili ste zajedno u Kuli?" rekao je on i pokazao na jedan novinski članak u "Srpskom glasu" – u njemu je bio spisak imena. Onda je Toro odgovorio da o tom pitanju nećemo raspravljati tu, nego kad se vratimo u tvornicu. Naređeno mi je da se javim Tori kad se vratimo u tvornicu. Nisam se usudio da to učinim jer sam se plašio da će me on uništiti.

Vidio sam kada je Marko dao Tori taj članak. Kada sam stigao u "Novi izvor", jedan od čuvara pozvao me u stražaru i pokazao mi moje ime u novinama. Marko još uvijek vozi ambulantijska kola u Zvorniku.

Sljedećeg jutra, Toro je stigao u "Novi izvor" kako bi poveo neke od nas na svoju "ekspediciju". Kad sam ja počeo da se pripremam, on mi je samo rekao: "Ti više nigde ne ideš." Tada sam shvatio da ću biti ubijen, pa sam počeo da razmišljam o bijegu. To je bilo tri dana prije nego što sam pobjegao.

Jednog dana Toro je doveo jednog čovjeka iz logora Čelopek /kao u originalu/ u našu prostoriju u "Novom izvoru" – ne znam kako mu je ime, ali znam da je bio iz Divića. Rekao mi je da je bio zatočen u kinu u Čelopeku/kao u originalu/. Pitao sam ga zašto su ga doveli, a on je rekao: "Bolje ti je da ne znaš, jer ako ti kažem, ubiće i tebe i

/potpisano/
/parafirano/

01185055

mene.” Te iste noći Toro ga je izveo iz prostorije, a kasnije su ga doveli natrag. Nije mi rekao šta mu se dogodilo, ali nisam mogao primijetiti da su ga na bilo koji način maltretirali. Tri ili četiri dana poslije njegovog dolaska Toro je došao po drugi put, uveče, i izveo ga napolje. Više se nije vratio. Taj čovjek što je bio doveden iz logora Čelopek /kao u originalu/ takođe mi je pokazao krst koji su mu urezali na prsima. Mislim da mi je rekao kako mu je to uradio Pufta dok je bio zatočen u Čelopeku /kao u originalu/.

Nakon što je taj čovjek nestao, Zoks i Toro su doveli drugog zatočenika iz Čelopeka/kao u originalu/. Ne mogu da se sjetim kako se zvao, ali je bio iz sela Divića. Zoks je rekao tom čovjeku da nam potvrdi da “kog Zoks izvede napolje, taj se više ne vraća” i da nam kaže šta oni rade ljudima u Čelopeku/kao u originalu/ – kako ih sijeku, urezuju im krstove po tijelu i tako dalje – i taj čovjek je to potvrdio. Zoks nas je isto tako pitao da li nam je poznata porodica Karasmanović – bila su tri brata iz Zvornika – a onda nam je rekao kako su ih uhapsili u Šapcu (Srbija), doveli ih natrag u Zvornik i natjerali ih da im izruče nešto novca. Rekao je: “Jedan od braće dao nam je 60.000 njemačkih mara, drugi 20.000, ali to nije bilo dovoljno, pa smo ih sve pobili.” Taj čovjek je ostao u logoru nakon što sam ja pobjegao.

Jedan drugi čovjek, mladić, doveden je u našu prostoriju u “Novom izvoru” negdje u junu. On je pripadao nekoj grupi koju su uhvatili u Đulićima. Taj čovjek ostao je samo jednu noć. Dovala ga je neka osoba koju nisam poznavao. Kada je stigao, prišao sam mu i pitao ga zašto su ga doveli. Odgovorio je kako mu je rečeno da će ga odatle prije razmijeniti. Razgovarali smo neko vrijeme, a on mi je ispričao neke stvari koje sam povezao sa incidentom kome sam prisustvovao pet ili šest dana ranije.

Ja sam bio u našoj prostoriji i gledao kroz prozor zajedno sa drugim zatvorenicima – bilo je to krajem maja, početkom juna, i bio je dan. Vidio sam kako prolaze brojni kamioni iz pravca Bijeljine – cesta je bila blizu, tako da smo mogli vidjeti lica ljudi – ja sam, zajedno sa još nekim zatvorenicima, čak prepoznao jednog od vozača, čovjeka po imenu Đoko. Đoko je crnomanjast, debeo, debelih obraza i velike glave, bez brade i brkova, visok otprilike 175 cm i star oko 40 godina (prije rata je vozio autobus za “Centrotrans” iz Sarajeva, na liniji između Zvornika i Sarajeva). U otvorenim kamionima bili su muškarci, a na zatvorenim žene i djeca. Đoko je vozio jedan od kamiona sa ženama i djecom. Ne sjećam se koliko je kamiona prošlo, ali bilo ih je mnogo i bili su nakrcani ljudima.

Taj čovjek iz Đulića mi je rekao da su u tim kamionima bili ljudi iz Đulića, Klisa i okolnih sela – i on sam bio je među njima. Isto tako mi je rekao da su ih držali u Tehničkom školskom centru u Karakaju pet ili šest dana, nagurane u školske učionice, u koje su Srbi dolazili sve vrijeme i tukli ih. Davali su im s vremena na vrijeme samo po jedan ili dva hljeba, koje su bacali u sredinu sobe.

Sljedećeg dana vidio sam tri autobusa kako se zaustavljaju na ulici ispred “Novog izvora”, u pravcu Bijeljine. To sam vidio kroz prozor. Vidio sam kako u autobusu sjede muškarci oborenih glava i sa rukama na potiljku. Pjevali su srpske nacionalističke pjesme, dok su Srbi u autobusima hodali okolo i tukli ih. Vidio sam

/potpisano/
/parafirano/

01185056

kako se jedan nepoznat čovjek približava od autobusa – došao je do naših vrata i rekao da ona osoba iz Đulića mora da izađe, i izgovorio je njegovo ime, koga se ne sjećam. Kada je onaj čovjek iz Đulića krenuo prema vratima, onaj drugi mu je rekao: “Požuri, i veži cipele – bićeš razmijenjen.” Vidio sam kako taj čovjek iz Đulića ulazi u autobus. Autobusi su krenuli i niko više nikad nije vidio te ljude. Kasnije sam čuo da su bili pobijeni u Pilici/kao u originalu/ nedaleko od Bijeljine. Sva tri autobusa bila su puna ljudi – svi su bili muškarci.

U “Novom izvoru” bio je jedan čovjek po imenu Enver /prezime nepoznato/, iz Tršića, koji je boravio u našoj prostoriji – radili smo u istoj smjeni. Pufta je vidio da on ima tetoviran polumjesec i zvijezdu na nadlaktici i rekao mu je da to mora ukloniti dok se on opet ne pojavi. Enver je pokušao da ukloni tetovažu na sve moguće načine – čak je pokušao da je spali usijanom konzervom (konzervu je zagrijao upaljačem za cigarete) – i sjećam se da je molio nekoga da mu pritisne konzervu na tetovažu, budući da nije mogao sam to učiniti, ali nije mu pošlo za rukom da je ukloni. Tri ili četiri dana kasnije Pufta je stigao i tražio da mu vidi ruku. Kada je vidio da je tetovaža još uvijek na njoj, Pufta je izvukao svoj nož iz korica koje su mu bile vezane oko gležnja, isjekao komad kože na kom je bila tetovaža, a onda napustio prostoriju. Svi smo to posmatrali. Nakon što je Pufta izašao, našli smo malo platna i napravili nekakve zavoje kojima smo mu omotali ruku. To se dogodilo dva ili tri dana prije nego što mi je pošlo za rukom da pobjegnem.

Drugi incident dogodio se u “Novom izvoru” posljednjeg dana mog boravka u logoru. Pufta je izveo u susjednu prostoriju jednog čovjeka koji je boravio u mojoj prostoriji. Ne znam kako se on zvao. Čuli smo kako se deru i Pufta i taj čovjek. Kada su tog čovjeka doveli natrag u prostoriju, vidio sam da mu je uho odsječeno.

Početakom jula Pufta i nova grupa iz Srbije stigli su u logor. Ljudi iz te nove grupe koji su bili sa njim nosili su maskirne uniforme. Nijednom nisu ušli u našu prostoriju – uvijek su sjedili napolju. Imao sam osjećaj da Pufta želi da se pokaže pred tim novim ljudima. Pufta je ušao u našu prostoriju i rekao da je ona malčice pretrpana, a on će je napraviti komotnijom za nas. Onda je pitao: “Gde je onaj momak na čijoj je pušci pisalo ‘Ova dama puca sama?’” Ismet Ćirak je istupio naprijed, a Pufta mu je naredio da krene sa njim. Poslije toga nisam vidio Ismeta. Međutim, kroz prozor sam vidio kada se Pufta vratio, a ruke, nož i cipele bili su mu prekriveni krvlju kada je otišao da se opere nekoliko minuta kasnije na česmi ispred našeg prozora. Istog dana Pufta je takođe izveo napolje Fikreta. Nešto mu je govorio, a ja sam kroz prozor mogao vidjeti kako se Fikret trese od straha. Pitao sam Fikreta šta se dogodilo, a on mi je odgovorio: “Sutra dolazi po mene.” Kada sam čuo to, rekao sam Fikretu, Safetu i Muratu, ljudima koji su radili sa mnom u istoj smjeni, da ćemo te večeri bježati. Morali smo ići da radimo od 7 do 11 sati naveče, pa sam im rekao da se pripreme.

Te večeri vidio sam kako jedan od čuvara u stražari telefonom veoma dugo razgovara s nekim. Pretpostavljam da je s nekim raspravljao o tom incidentu i vjerovatno je pitao da li da idemo raditi te noći ili ne. Razlog za tu moju pretpostavku je ta što su nas povelili da radimo čitav sat kasnije nego obično.

/potpisano/
/parafirano/

4

01185057

Te večeri slagali smo blokove na mjesto na kom su ih sušili. Bilo nas je šest – ja, Murat, Safet, Fikret i još dva čovjeka – jedan od njih je mijenjao Envera, budući da on nije mogao raditi (ruka mu je bila ozlijeđena od incidenta s tetovažom). Otprilike oko deset naveče mašina koja se koristi za rezanje blokova se pokvarila, pa je proizvodnja stala. Sa nama su bila dva čuvara. Jedan od njih otišao je da vidi šta se dogodilo s mašinom, a drugi je ostao sam. Taj čuvar je držao automatsku pušku na ramenu. Ja sam mu se približio na otprilike dva metra, skočio na njega i zgrabio pušku. Dok smo se mi borili, prišao je i Murat i on ga je udario. Ja sam mu oteo pušku i kundakom ga udario u glavu, i on je pao. Onda sam počeo da bježim, a njih trojica – Fikret, Murat i Safet – su me slijedili. Onda druga dvojica ostala su unutra, možda su se previše bojali da bi pokušali bježati. Istrčali smo iz hale, izašli iz tvornice i potrčali prema šumi. Kada smo se udaljili nekih 200 metara, čuli smo pucnjavu iz tvornice.

Bila je noć, ali ja sam poznao Karakaj i taj kraj. Prošli smo kroz šumu tokom noći. Zaustavili smo se neposredno pred zoru. Pokušali smo da se sakrijemo i budemo tihi. Uopšte se nismo pokretali tokom dana. Druge noći ponovo smo krenuli. Ja sam želio da krenemo prema Tuzli, ali smo tokom noći vidjeli i čuli neke ljude na traktorima, tako da smo odlučili da krenemo prema Cerskoj. Hodali smo, a onda je odjednom u jednoj obližnjoj kući neko upalio svjetlo – bila je to neka vrsta reflektora – i počeli su pucati na nas iz te kuće. Odjurili smo odatle do šume, gdje smo zaspali jer smo bili iscrpljeni. Ujutro nas je nešto probudilo – obazreo sam se oko sebe i ugledao dva čovjeka kako pretražuju šumu, ali nas nisu opazili. Čekali smo da padne noć, a onda smo ponovo krenuli i stigli do Vratolomca (brda iznad Zvornika). Bila su nam potrebna dva dana da stignemo do Kule, budući da nismo mogli hodati preko dana, a tokom noći bilo je veoma teško naći put. Približavali smo se Kuli i izašli smo iz šume na čistinu – ja sam bio prvi, a oni su išli za mnom – kada sam na drugoj strani ugledao jednog četnika. Doviknuo sam prijateljima da trče natrag i dok smo trčali, on je počeo da puca na nas. Sakrili smo se iza nekog drveća, a kada je pucnjava prestala, ja sam provirio i vidio ga kako bježi. Onda smo mi pretrčali preko brda, preko ceste što povezuje Zvornik i Kulu, i ušli u šumu sa druge strane. Nešto kasnije u šumi smo naletjeli na grupu izbjeglica – oni su prvo mislili da smo četnici jer smo imali brade, ali me je jedan od njih prepoznao. Bio je to peti dan našeg bijega. Ja sam otišao u Kamenicu, a ostali u Cersku.

Ostao sam u Kamenici zato što je taj kraj, premda nije bio okupiran, bio sa svih strana okružen (Kamenica, Cerska i Srebrenica). Mnogo puta sam pokušao da odem do Tuzle, ali nisam mogao da se probijem. Konačno, 1993. godine zavladała je strašna glad u tom kraju i svi ljudi iz Kamenice krenuli su pješke za Tuzlu. Hodali smo kroz šumu – bilo je veoma hladno, bio je februar – i mnogi ljudi umrli su od gladi ili su se smrznili na putu. Morali smo da ih ostavimo za sobom, pored puta. Konačno sam stigao u Tuzlu sa ostatkom izbjeglica.

Kasnije sam čuo da je Bubica ubijen. Takode sam čuo da se strašno napatilo i da je naposljetku umro od mučenja kojem je bio podvrgnut. Čuo sam da će njegova žena tužiti gospodina Pavlovića zbog mučenja koja je pretrpio njen muž. Ona tvrdi da je on odgovoran za hapšenje njenog muža. Nisu mi poznate nikakve dodatne pojedinosti o tome. To sam samo čuo od nekoga.

/potpisano/
/parafirano/

3

01185058

Voljan sam da dođem u Hag i svjedočim na otvorenom suđenju o svojim iskustvima tokom rata.

K

2

01185059

POTVRDA SVJEDOKA

Izjava mi je glasno pročitana na bosanskom jeziku i sadrži sve što sam rekao po svom znanju i sjećanju. Izjavu sam dao dobrovoljno i svjestan sam da se može upotrijebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvan da javno svjedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Datum: 3. oktobra 1997.

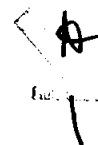
POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Simona Vuletić, prevodilac, potvrđujem sljedeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlaštena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa bosanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na bosanski jezik.
- 2) Nedžad Hadžiefendić mi je dao do znanja da govori i razumije bosanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela s engleskog na bosanski jezik u prisustvu Nedžada Hadžiefendića koji je, po svemu sudeći, čuo i razumio prijevod ove izjave.
- 4) Nedžad Hadžiefendić je potvrdio da su, po njegovom znanju i sjećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite, onako kako sam ih prevela, što je potvrdio svojeručnim potpisom na predviđenom mjestu.

Datum: 3. oktobra 1997.

Potpis: /potpisano/

/potpisano/
/parafirano/

17